

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

██████████
██████████
██████████@overijssel.nl
Zaaknummer 6132175

Stichting Welbions
██████████
Postbus 430
7550 AK HENGELO OV

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
28.04.2021	2021/0087367	4	8 januari 2021	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte ██████████,

██████████ van het adviesbureau Natuurbank Overijssel heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 8 januari 2021² ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege de renovatie van huurwoningen in de wijk Groot Driene te Hengelo. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw en de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van gierzwaluw en de huismus weg te nemen⁴ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op de renovatie van huurwoningen in de wijk Groot Driene te Hengelo.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren⁶. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het opzettelijk (ver)storen van deze soorten te voorkomen, waardoor u deze verbodsbepaling niet overtreedt.

Deze ontheffing treedt in werking op 1 mei 2020 en is geldig tot en met 31 december 2022.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 8 januari 2021 en het bijbehorende stuk te weten:
- Natuurbank Overijssel, 7 januari 2021. Activiteitenplan soortenbescherming Groot Driene Hengelo

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2021/0006540 n 2021/0006555

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷.

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen	€ 3.055,00
Totaal leges		€ 3.055,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2021-000111 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]
Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Tijdelijke mitigatie huismus
Bijlage 4	Tijdelijke mitigatie gewone dwergvleermuis

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hengelo;
- [REDACTED], Natuurbank Overijssel.

⁷ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.
Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2021/0087367). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
  - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
  - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁸, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
  - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
  - het kenmerk van deze beschikking (2021/0087367).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

---

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Kwetsbare perioden

5. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden (ongeschikt maken verblijfplaatsen en uitvoering renovatie houdt u rekening met de kwetsbare perioden van:
  - Gierzwaluw: voortplanting 15 april tot en met 15 augustus
  - Huismus: voortplanting 1 maart tot en met 31 augustus en vorstperioden (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen $< 0^{\circ}\text{C}$) is van december tot en met februari.
  - Gewone dwergvleermuis: voortplanting 15 mei tot en met 15 augustus. Winterperiode 1 november tot en met 31 maart.

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort(en). Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek.

Gierzwaluw

6. U realiseert permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw. Na de werkzaamheden is het dak op dezelfde wijze toegankelijk als in de huidige situatie. De verblijfplaatsen zijn gerealiseerd voor 15 april van het op de werkzaamheden volgend voortplantingsseizoen. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd beschreven hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven. Maak in het logboek de correcte vervanging van de dakpannen inzichtelijk door voor en na de vervanging de verwijdering de ruimte tussen pan en gevel op te meten, en foto's van de typen pannen voor en na vervanging in het logboek op te nemen.

Huisemus

7. Tenminste drie maanden voor het renoveren van Anthonie Donkerstraat 4 plaatst u 4 tijdelijke huismuskasten. De kasten hebben een minimum bodemoppervlakte van 15 x 8 centimeter. In bijlage 3 is aangegeven waar de kasten worden geplaatst. De tijdelijke kasten blijven tenminste hangen tot tenminste drie maanden nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismuskasten mag alleen buiten de kwetsbare periode van de huisemus plaatsvinden. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de huisemus moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet gebruikt worden.
8. Als de werkzaamheden (deels) binnen gevoelige perioden wordt uitgevoerd, worden de nestplaatsen voorafgaand ongeschikt gemaakt door deze fysiek af te sluiten op het moment dat daar geen huisemus in aanwezig is. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van diverse materialen zoals doek, dubbeltjesgaas, spouwborstels of afdichting met pur, mits het afdichten zorgvuldig plaatsvindt zodat geen openingen overblijven. U doet dit minimaal 3 tot 5 dagen vóórafgaand aan de werkzaamheden. Dit doet u buiten de gevoelige periode (voorschrift 5). De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige beslist, uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. In het logboek moet aangetekend worden op welke wijze dit is gebeurd.
9. U realiseert over de gehele daklengte permanente vervangende verblijfplaatsen voor de huisemus. U doet dit door in het project alleen de dakpannen en het dakbeschot te vernieuwen en geen vogelschroot toe te passen. Daarbij draagt u er zorg voor dat de ruimte onder de pannen ook daadwerkelijk voldoende toegankelijk is en niet wordt ingenomen door isolatiemateriaal. Maak in het logboek de correcte vervanging van de dakpannen inzichtelijk door voor en na de vervanging de verwijdering de ruimte tussen pan en gevel op te meten, en foto's van de typen pannen voor en na vervanging in het logboek op te nemen.

Gewone dwergvleermuis

10. Tenminste drie maanden voor het ongeschikt maken plaatst u per gevel van de woningen waar een verblijfplaats is waargenomen, 4 tijdelijke platte vleermuiskasten van model A in de directe omgeving (tot 150 m). In bijlage 4 is aangegeven waar de kasten worden geplaatst. Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden plaatsvinden en als de

permanente verblijfplaatsen zes maanden aanwezig zijn. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet gebruikt worden.

11. Minimaal 3 dagen voor de werkzaamheden dienen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis ongeschikt gemaakt te worden. Het ongeschikt maken moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Dit mag enkel in de periode april tot en met half mei of in de periode september tot en met oktober. Het ongeschikt maken dient uitgevoerd te worden door het plaatsen van exclusion flaps bij alle openingen die toegang geven tot de verblijfplaats(en).
12. Minimaal drie dagen (met avondtemperaturen boven 8 graden Celsius, maximaal motregen en winderkracht maximaal 4 Bft) na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.
13. Op de kopgevels van de woningen met de huidige verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, realiseert u 4 permanente vervangende verblijfplaatsen per kopgevel voor de gewone dwergvleermuis. De verblijfplaatsen bestaan uit inbouwkasten van het type VivaraPro IB VL 01 Inbouwsteen Vleermuizen (of vergelijkbaar in bouw, maat en materiaalkeuze). Bij de plaatsing houdt u rekening met de vereisten uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis (bv hoogte, oriëntatie e.d.). In het logboek (voorschrift 15) geeft u aan waar de permanente verblijfplaatsen zijn geplaatst en op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.

Overige zaken

14. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw, de huismus en de gewone dwergvleermuis.
15. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
	A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd.....	8
A2	Procedure	8
	A2.1 Overeenstemming andere provincie.....	8
	A2.2 Adviesverzoek aan gemeente.....	8
A3	Toetsingskader soorten	8
	A3.1 Wettelijke regels	8
	A3.2 Provinciaal beleid.....	8
	A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
	B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten	10
	B1.2 Doel van het project.....	10
	B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
	B1.4 Periode	11
	B1.5 Onderliggende documenten	11
	B1.6 Aanvullende gegevens	11
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C1	Inhoudelijke beoordeling	11
	C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	11
	C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	12
	C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing	13
	C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	14
	C1.5 Wettelijk belang van het project.....	14
	C1.6 Toetsing aan overige vereisten.....	14
	C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden	15
D	Slotconclusie	15

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen hebben voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Hengelo gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹¹ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹² is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹³ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁴ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw en de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

---

¹² Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹³ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁴ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Woningcorporatie Welbions is eigenaar van een groot aantal huurwoningen in de wijk Groot Driene te Hengelo. Het voornemen is de woningen te renoveren en energiezuiniger te maken. Maatregelen aan de buitenzijde bestaan uit het vervangen van dakbeschot, vervangen dakpannen, vervangen houten kozijnen, herstellen voegwerk en het aanbrengen van spouwisolatie.

In het plangebied staan zowel huur- als koopwoningen. De werkzaamheden in het kader van deze aanvraag worden uitsluitend uitgevoerd aan huurwoningen. Van de in het plangebied aanwezige 716 woningen vallen 355 huurwoningen onder het project.

Alle woningen hebben bakstenen buitengevels, die beschikken over een (eerder) geïsoleerde spouw, en zijn gedekt met gebakken dakpannen. De woningen zijn gebouwd in blokken van 6-8 woningen en zijn gebouwd midden 20e eeuw.

In figuur 1 is het gebied met te renoveren woningen weergegeven.

Figuur 1. Begrenzing gebied met te renoveren woningen in Hengelo (rode lijn). Niet alle woningen in het plangebied worden gerenoveerd.

B1.2 Doel van het project

Het doel van het project is groot onderhoud uit te voeren zodat de woningen langer meekunnen in het woningbestand. Daarnaast worden de woningen energiezuiniger.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gierzwaluw en de huismus van het verbod nesten, rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁵ en voor de gewone dwergvleermuis om deze opzettelijk te verstoren¹⁶ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁷.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 mei 2020 tot en met 31 december 2022.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Natuurbank Overijssel, 7 januari 2021. Activiteitenplan soortenbescherming Groot Driene Hengelo
- Natuurbank Overijssel, 20 november 2020. Natuurwaardenonderzoek Groot Driene Hengelo. Verspreidingsonderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen, huismus en gierzwaluw.
- Machtiging

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 8 januari 2021 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel de kennisdocumenten van de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Activiteitenplan soortenbescherming'¹⁸ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Bureauonderzoek, raadplegen verspreidingsinformatie.
- Nader onderzoek naar gebouwbewonende vogel- en vleermuissoorten

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd dat dit voldoende heeft kunnen vaststellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de wijze waarop dit in de kennisdocumenten gierzwaluw en huismus en het Vleermuisprotocol 2017 is beschreven. Voor het onderzoek is de wijk in deelgebieden verdeeld om de onderzoeksinzet goed te kunnen verspreiden.

In het plangebied zijn 26 nestplaatsen van gierzwaluw vastgesteld op basis van invliegende exemplaren. De nesten zijn uitsluitend aanwezig onder de gevelpannen van de woningen aan de kopgevels.

In het plangebied zijn 43 nestplaatsen van de huismus vastgesteld. Alle nesten bevinden zich onder de eerste rij(en) dakpannen aan de lange zijde van de woningen.

In het plangebied zijn 20 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Dit zijn zomerverblijven die tevens worden gebruikt als paarverblijf. Alle verblijfplaatsen zijn vastgesteld in de kopgevel van een woonblok. De vleermuizen betreden de verblijfplaats via de opening tussen de gevelpan en de buitengevel en bezetten vermoedelijk een verblijfplaats in de luchtspouw. Hoewel de luchtspouw

---

¹⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁸ Hoofdstuk 6 en 7, pagina 9 tot en met 14

eerder is geïsoleerd, is het vaak zo dat de isolatie inklinkt waardoor er aan de bovenzijde een ruimte ontstaat.

In hoofdstuk 7 van het activiteitenplan zijn figuren opgenomen waarin de verspreiding van de soorten met stippen op de kaart is ingetekend. Daarbij is geen rekening gehouden met het eigendom van de woningen en welke verblijfplaatsen ook effecten ondervinden van de werkzaamheden.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan de volgende verblijfplaatsen (tijdelijk) verloren:

- 9 nestplaatsen van de gierwaluw
- 26 nestplaatsen van de huismus
- 7 zomer- en paarverblijven van de gewone dwergvleermuis

In de tabel op pagina 20 van het Activiteitenplan soortenbescherming is in detail opgenomen welke adressen dit betreft. Dit betreft verblijfplaatsen die aanwezig zijn binnen woningen die eigendom zijn van Welbions, de overige verblijfplaatsen bevinden zich op woningen die niet in de aanvraag zijn betrokken, zoals particuliere woningen. Vaak zijn de kopwoningen (waar juist verblijfplaatsen van de gierwaluw of gewone dwergvleermuis kunnen worden aangetroffen) in particulier eigendom.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag¹⁹, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de gierwaluw, de huismus en de gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gierwaluw, de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Gierwaluw

- U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare periode van de gierwaluw. De kwetsbare voortplantingsperiode loopt van half april tot en met half augustus.
- Door het toepassen van dezelfde dakpannen, zijn de daken na de renovatie weer geschikt als verblijfplaats voor de gierwaluw. Onder de pannen is dan dezelfde ruimte voor de gierwaluw, die ook weer toegankelijk is. De nieuwe situatie is beschikbaar als de gierwaluw weer terug in Nederland is. In het activiteitenplan zijn hier geen verdere controlestappen in opgenomen. Wij nemen wel een voorschrift op wat vraagt er aantoonbaar zorg voor te dragen dat de gevelpannen zodanig worden geplaatst dat er voldoende ruimte is. Daarnaast vragen wij in het logboek de correcte vervanging van de dakpannen inzichtelijk te maken door voor en na de vervanging de verwijdering de ruimte tussen pan en gevel op te meten, en foto's van de typen pannen voor en na vervanging in het logboek op te nemen.

Huisumus

- U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare periode van de huismus. De kwetsbare voortplantingsperiode is van 1 maart tot en met 31 augustus en de kwetsbare vorstperiodes (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen < 0°C) is van december tot en met februari.
- Bij één verblijfplaats is het niet mogelijk om de werkzaamheden geheel buiten de broedperiode uit te voeren. De nestplaats die in de voortplantingsperiode negatief beïnvloed wordt, wordt (buiten de kwetsbare periodes) afgedicht met gaas, zodat de huismus een alternatieve nestplaats moet opzoeken en er geen bezet nest verstoord of vernield wordt. Dit ongeschikt maken vindt plaats na het uitvliegen van dieren in de ochtend en uiterlijk 2 uur voor zonsondergang, zodat huismussen tijdig een alternatieve slaapplek kunnen zoeken);

---

¹⁹ Hoofdstuk 10, pagina 22 - 27

- Voor de nestplaats die in de broedperiode wordt beïnvloed, worden als tijdelijke mitigatie vier voor huismus geschikte kasten opgehangen. Deze nestkasten worden binnen 100 m van de huidige verblijfplaats geplaatst.
- Door het toepassen van dezelfde dakpannen en het niet toepassen van vogelschroot, zijn de daken na de renovatie weer geschikt als verblijfplaats voor de huismus. Onder de pannen is dan dezelfde ruimte voor de huismus, die ook weer toegankelijk is.

Door de gefaseerde uitvoering blijven er gedurende het project voldoende verblijfplaatsen onder het dak aanwezig. Voor nesten die in andere kwetsbare perioden dan de broedperiode worden beïnvloed, is er daardoor altijd voldoende alternatief. U heeft terecht geconcludeerd dat er hierdoor geen andere tijdelijk verblijfplaatsen noodzakelijk zijn. De planning is weergegeven op pagina 29 van het activiteitenplan.

Gewone dwergvleermuis

- U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De voortplantingsperiode loopt globaal van half mei tot en met augustus. De overwinteringsperiode loopt globaal van november tot en met maart.
- Voor iedere verblijfplaats worden vier tijdelijke verblijfplaatsen aangebonden in de directe omgeving in de vorm van platte vleermuiskasten (model A volgens kennisdocument).
- Voor iedere verblijfplaats die negatief beïnvloed wordt, worden vier duurzame inmetsele kasten aangebracht in dezelfde kopgevel als de vastgesteld verblijfplaats (IB VL 06 Inbouwsteen Vivara Pro of gelijkwaardig in constructie in materiaal).
- Iedere verblijfplaats die negatief wordt beïnvloed, wordt minimaal drie dagen voordat de werkzaamheden beginnen, ongeschikt gemaakt, zodat de gewone dwergvleermuis deze verlaat en een alternatieve verblijfplaats opzoekt.
- Dit ongeschikt maken gebeurt buiten de kwetsbare perioden, in de actieve periode. Verblijfplaatsen die in de winterperiode onder handen genomen worden, worden half oktober ontoegankelijk gemaakt, zodat er geen vleermuis in winterrust gaat in een gevel die tijdens de winterrustperiode geïsoleerd wordt. Het ongeschikt maken bestaat uit het openzetten van de dakpannen zodat tocht ontstaat, of het afdichten met isolatieschuim in combinatie met exclusion flaps. In aanvulling op deze maatregel schrijven wij voor dat na het ongeschikt maken 3-5 dagen moet worden gewacht. Daarna is een uitvliegcontrole noodzakelijk, om te controleren of de verblijfplaatsen zijn verlaten. Als de verblijfplaats is verlaten is het mogelijk deze verblijfplaats geheel af te sluiten (bijv. met isolatieschuim). Het ongeschikt maken, wachtperiode en controle moeten plaatsvinden onder geschikte vliegomstandigheden voor gewone dwergvleermuis. Dit betekent neerslag maximaal motregen, minimaal 8 0C en wind maximaal 4 Bft.

De staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel in Nederland is gunstig (Sovon). De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect hebben de gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw. De werkzaamheden worden buiten de kwetsbare periode uitgevoerd en er blijven tijdens en na het project voldoende verblijfplaatsen beschikbaar.

De staat van instandhouding van de huismus in volgens SOVON matig ongunstig. Door de wijze van uitvoering is er vanwege het project geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding. Tijdens en na het project blijven verblijfplaatsen beschikbaar. De aanvraag heeft alleen op werkzaamheden aan de gebouwen betrekking, niet op de groene omgeving.

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is onbekend. Hoewel het een veel voorkomende soort is, staat de soort waarschijnlijk onder druk vanwege vele renovatieprojecten. In dit project wordt de staat van instandhouding niet negatief beïnvloed, omdat er tijdens en na het project voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de renovatie van huurwoningen in de wijk Groot Driene te Hengelo leiden tot het vernietigen van nesten van de gierzwaluw en de huismus en tot het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.5 lid 2 uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Daarom is geen sprake van het verstoren van deze soort. Ontheffing van dit verbod is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat er geen andere bevredigende oplossing / alternatieven bestaan voor uitvoering van dit project.

Er is geen alternatieve locatie, omdat dit de te renoveren woningen zijn. De inrichting is zodanig dat de nestplaatsen van de huismus en gierzwaluw behouden kunnen blijven. Na de ingreep zijn deze weer beschikbaar. Wel gaan de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de spouw verloren. De luchtspouw kan echter niet op een wijze geïsoleerd worden dat de gevel geschikt blijft als vaste rust- en voortplantingsplaats. De werkzaamheden in het plangebied zijn zorgvuldig afgestemd op het voorkomen van beschermde nestplaatsen van vogels en vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid (voor de gierzwaluw en de huismus) en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (voor de gewone dwergvleermuis).

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

De dakpannen zoals momenteel aanwezig op de woningen, zijn geplaatst tijdens de bouw van de woningen in de jaren 1960-1970. Betonpannen hebben een gemiddelde levensduur van 35-40 jaar. Pannen voorbij hun levensduur kunnen poreus worden en knappen, waardoor het dak niet langer waterdicht is. Kapotte pannen leiden tot vochtproblemen, die uiteindelijk leiden tot aantasting van dakisolatie. Als gevolg van een lek dak kunnen vochtproblemen ontstaan in de woningen, zoals schimmelvorming en wordt de isolatiewaarde van de woningen aangetast waardoor tocht ontstaat. Een dak met een kapot dak leidt uiteindelijk tot gezondheidsproblemen bij de bewoners. Indien vochtproblemen niet tijdig opgelost worden, wordt de houtconstructie van de woningen aangetast. Dit leidt uiteindelijk tot instortingsgevaar van dak en vloer. Woningen zonder spouwmuurisolatie veroorzaken koude en vochtproblemen in de woningen. Deze problemen kunnen leiden tot gezondheidsproblemen bij bewoners.

Uit een enquête is gebleken dat veel bewoners in de wijk problemen in de woningen zoals tocht, vocht/schimmel en kou ondervinden. Daarnaast dient het isoleren van de spouw een voor het milieu wezenlijk gunstig effect doordat minder energie zal worden verbruikt.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁰ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

---

²⁰ Art. 1.10, derde lid Wnb

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²¹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten van de gierzwaluw en de huismus te vernietigen en tot het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

---

²¹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

Bijlage 3   **Tijdelijke mitigatie huismus**

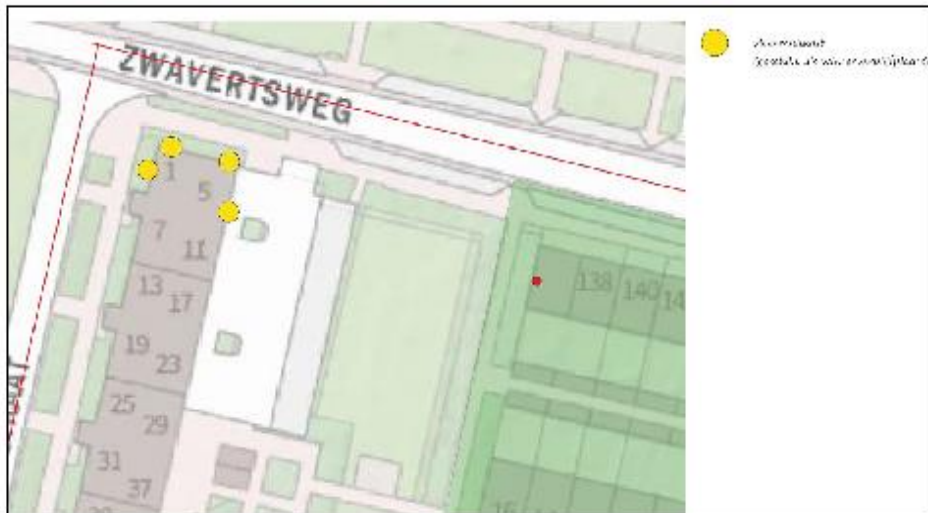
Groen: nestkast huismus

Geel: oorspronkelijke waarneming (rood verwijst naar vleermuizen)

Bijlage 4 Tijdelijke mitigatie gewone dwergvleermuis

Zwaverweg 136

Antonie Donkerstraat 18

Geel en Blauw: vleermuis kasten
Rood: oorspronkelijke waarneming

H.Marsmanstraat 16

E. Du Perronstraat 17

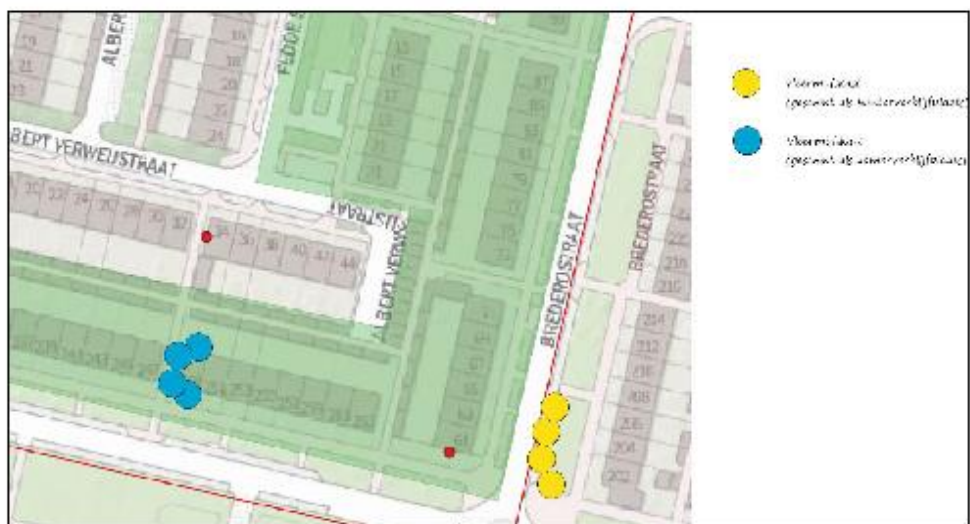

Geel en Blauw: vloermuiskasten
Rood: oorspronkelijke waarneming

Willem Kloosstraat 33

Albert Verweijstraat 34 & Brederostraat 61

Geel en Blauw: vloerluiskasten
Rood: oorspronkelijke waarneming